

ישור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא נא.

עין משפט
נר מצוה

נא א מ״י פט״ו מהל' סנהדרין הל' א פסג
 עשין קב:
נב א מ״י פ״א מהל' רואה תלמוד א פסג
 עשין קכ: וטעם עש״ח מ״י
 פסג סעף ד:
נג ד ט״ע פ״ח מ״י נה
 א ט״ע א ועי' נב״מ
 פ״ט המלות שמיטה
 הלכה ח:
נד ה מ״י פ״ח מהל' מוק
 מונן תלמוד א פסג
 עשין קכ: וטעם עש״ח מ״י
 פ״ט סעף דה:
נה ו מ״י פ״ח המלות
 משהל' א ט״ע
 ח״ט שס סעף ח:
נו ז מ״י פ״ח המלות
 מוק מונן תלמוד א
נז ח מ״י שס הל' יב פסג
 עשין קכ: וטעם עש״ח מ״י
 פ״ט סעף דה:

תורה אור השלם

1. לא תקם ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך דא יראי יי
2. לא תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביטחן כי יפל ונפול ממנו:

דברים כח כ

3. וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בר ולא יכנסו ונפל שומה שורו לא תמור:
4. בעל הבור ישלם כסף וישלם לבעליו ודמותו יזהר שמות כל ידה

מוסף רע"י

[illegible]

אמרי אין הבר' למיתה בוי'. והמקשה היה סובר ללענין חבט שייך שפיר אין חבט למיתה אבל יש חבט לנזקין אבל לענין הכל היה סובר דאי יש הכל למיתה יש הכל לנזקין ואי אין הכל למיתה לנזקין נמי אין הכל: **נעביר** פחותה מעשרה.

והשחא מדמה טריפות דלדס
לטריפות דבהמה וכן צאלו טריפות
(חולין דף מ"ב. וס"ט) ומייתי ראי'ה
מאיוב וקס'ה לר"ח דמחלק ביניהם: **ב**
בור ש' שני שותפין היב' משבחת
ד"ה. ולא צעי למימר ש'הקפירו
רשות ובורן דפטור לכולי ע'למא
דכפרישית דבהמני (ועיל דף כ"ח: וס"ט)
ולא צעי למימר כגון שחפר זה עשרה
וזה עשרים דלמר לקמן דכולס חייצין
דלבור עשרה דמתניטין קאי':
האחרון חייב. דוקא הוא
נצטיל שחידש מיתה
שלא היה מתחילה צלל ראשון ח'
זה ט' כולס חייצין צנוקין כמו זה
י' וזה עשרים:

בזך א' ונא אחר והשלימו לעשרים.
° והוא הדין לניא למאי דפריך
עלה מסייד וכייד ומשני הא רבי
והא רבנו:

רלע

מגושר לא היו עשרה א"ל כגון דחק מגושר אי הכי כי לא היו נמי מאבארי
עשרה משכחת לה דהוי מגושר עשרה כגון דחק בה טפי אלא היינו מעמא
דר"ג סבר ימכריסא דתורא לארעא כמה הוי ארבעא אריתא דדלאי כמה
הוי שיתא הא עשרה יאישתכח דכי קא מחבט מעשרה הוא דקא מחבט
אלא מתני' דקתני מה בור שהוא כדי להמית י' טפחים אף כל שיש בו
כדי להמית י' טפחים בשיתא נמי סגיא אמרי' מתני' דאינגרד לבור;
מתני' הבור של שני שותפין עבר עליו הראשון ולא כסחו והשני ולא
כסחו ה' השני חייב: **גמ'** אמרי' בור של שני שותפין היכי משכחת לה
הניחא אי סבירא לן כר"ע דאמר בור ברשותו חייב משכחת לה בחצר של
שניהם ובור של שניהם והפקירו רשותן ולא הפקירו בורן אלא אי סבירא
לן בור ברשותו פטור היכי משכחת לה דחייב עליה ברה"ר וברה"ר בור של
שני שותפין היכי משכחת לה אי דשוו שליח תרויהו ואמרי' ליה זיל כרי
לן ואזל כרה להו י' אין שליח לדבר עבירה ואי דברה האי חמשה והאי
חמשה נסתלקו להו מעשה ראשון הניחא לרבי ולגוקין משכחת לה אלא
לרבי ולמיתה ולרבנן בין למיתה בין לגוקין היכי משכחת לה אמר רבי
יוחנן כגון שעקרו שניהן חוליא בבת אחת והשלימו לעשרה מאי רבי
יומאי רבנן דתניא אחד החופר בור תשעה ובא אחר והשלימה לעשרה
האחרון חייב רבי אומר אחר אחרון למיתה ואחר שניהם לגוקין מאי
טעמא דרבנן דאמר קרא כי יפתח וכו' יכרה אם על פתיחה חייב על כרייה
לא כל שכן אלא להביא כורה אחר כורה שסילק מעשה ראשון ורבי
אמר לך הנהו מיצרך צריכי כדאמרינן ורבנן נמי מיצרך צריכי אלא
היינו טעמא דרבנן אמר קרא כי יכרה איש בור אחד ולא שנים ורבי
ההוא מיבעי ליה י' כי יכרה איש בור ולא שור בור ורבנן תרי איש
בור כתיבי ורבי י' אידי דכתב האי כתב האי וממאי דלחייבי בתרא
דלמא לחייבי קמא לא סלקא דעתך דאמר קרא והמת יהיה לו ההוא
דקא עבד מיתה והאי והמת יהיה לו מבעי ליה לכדרבא דאמר רבא ישור
פסולי המוקדשין שנפל לבור פטור שנאמר והמת יהיה לו במי שהמת
שלו אמרי' ולא ממילא שמעת מינה דבההוא דעבד מיתה עסקין: ת"ר
יהאחד החופר בור עשרה ובא אחר והשלימה לכ' ובא אחר והשלימה לשלשים
כולן חייבין ורמינהו אחד החופר בור עשרה ובא אחר וסייד וכייד האחרון חייב
לימא

וְיָהּ בִּן הַבַּל כָּל כֹּהֵן שֶׁסִּיידוֹ קָלְרוֹ: יִיד. עֲשֵׂה בֹן לְיִירִין בְּכַתְלִים בְּטִיחַ הַסִּיד שֶׁטַח בֹּן:

לא משום דליט ציה הצנא. אצל חצטה אית ציה ואפ"ה פטור כרבי: ולטעמך נעביר י'. דהא בעשרה מיהא מודית דיש חצטה: מיהא יפה. שימות מהר: דמנוול שנעשה אברים: ממנו ולא לסוכו. צית גבוה מרה"ר שראוי ליפול ממנו לרה"ר חייב צמעקה

וּלֹא בֵּית עֲמוּק מִרְהָרִי שְׁהוּפֵל נּוּפֵל
 עַל גִּבּוֹ: גִּבּוֹ מִמֶּנּוּ י' טַפְּחִים וּנּוּפֵל
 מִמְּתוּכָה לְתוֹכוֹ. לְכוּמֵר שְׁהוּפֵל נּוּפֵל
 מִתּוֹךְ רְהָרִי לְתוֹכוֹ עַל גִּבּוֹ: פְּטוּר.
 מִן הַמַּעֲקָה: וּנּוּפֵל מִתּוֹכוֹ לְתוֹכָהּ.
 לְכוּמֵר שְׁהוּפֵל נּוּפֵל מִגִּבּוֹ לְרֹהֲרִי:
 חֵיִיב. בְּמַעֲקָה: לִמֶּנּוּ י'. בֵּית
 גִּבּוֹהִי י' דַּמְשַׁע הָאֵל בְּצִיר מֵהִכִּי
 פְּטוּר מִמַּעֲקָה: לֹא בֵּית הוּא.
 וְתוֹרָה לֹא חֵיִיבָהּ בְּמַעֲקָה אֲלֵא בֵּית
 אֲשֶׁר־גִּבּוֹ יֵשׁ חֲבֻטָּה: אִי הִכִּי. דַּטְעֵמָא
 מִשּׁוּם דְּלִינּוּ קְרִי בֵּית הוּא אֲמֵא
 קַתְּנִי עֲמוּקָה מִמֶּנּוּ י' טַפְּחִים חֵיִיב
 כִּי הוּא נִמְי עֲשֶׂרָה לְדִרְהָרִי: דֵּל
 מִסְּקֵרָה וּמַעֲוִיבָה אֵל הוּא גִּבּוֹ י'. וְלֹא
 חֲזִי לְדִירָה וְלֹא הוּא בֵּית: מִשְׁכַּח
 לָהּ. דְּהוּי בֵּית: דַּחַק לִישׁ מִגּוּאִי.
 עַד דְּהוּי מִגּוּאִי י' טַפְּחִים וְהוּי בֵּית
 וְחֵיִיב: אֲלֵא. טַעֲמָא וְדִלִּי מִשּׁוּם
 דְּלִינּוּ חֲבֻטָּה פְּחוּת מִעֲשֶׂרָה הוּא וְלִרְבִּי
 גִּמְחִין לֹא תַּקִּישׁ דִּקְסָבֵר רִי"ג כִּי:
 דְּלִינּוּגֵרֵד. שׁוּבָה הִיא וְתַגְלָלָהּ וּנּוּפֵל:
 מִתְּנִי פִּסְתִּי חֵיִיב. וְהִרְשָׁאֵן

פטור. ובגמרא (ע"ב) מוקי לה בשהניחו ר'אשון לשני משתמש ודולה כשהלך לו: **גמ'** אין שליח לדבר עזירה. להסתייב שולחו אלא שליח מתייב וסבירא הוא דאמר' ליה דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין: **ה** הניחא לרבי. דאמר לקמן אחר שניהן ובטוקן משתבש לה. **ו** דמרייהו מתייב: **א** אלא לרבי ולמיתה דבמיתה מודה דאחרון חייב ולא ר'אשון היכי משכחת לה: **ז** שערך שניסס. שחפר האחד תשעה וזה חתירו וקיעו ועקרו בצמח חוליא מקרקעותיו: **ח** והשלימה לעשרה. דהאין כאן אחרון: **ט** (לנוקין) דמרייהו וכן הדדי משו ליה צור וצין לרבי וצין לרבנן חייבין במיתה וכ"ש בנוקין: **י** מילך לרבי. כדאמר לעיל בפירקין (דף טז.) אחד ולא צ"ל מעטיה קרא לראשון כדמפרש לקמיה וכן מעטיה לנוקין מעטיה דאי ממיתה לא אצטרך קרא דהא לא עבד שיעור מיתה: **י** שור פסולי המוקדשין. כגון צבור צעל מוס שהוא של כהן: **יא** דקרינ ציה שור רעוה: **יב** או שור קרנן שנפל ציה מוס ונפדה דקרינא דיה שור רעוה וספ"ה לענין צור פטור דמחב ויהמת יהיה לו מי שראוי לו להאכיל וצלילתו לכלבים ילא זה כו' דהכי אמרינן בצבורות (דף טז.) גבי פסולי המוקדשין שנפדו ונחטין ולא גיה צור ולא חלב ואכלת: **יג** ולא לכלבין אבל שור שנגחו חייב כדמפרש לקמיה בפירקין: **יד** ולהכי נקט פסולי המוקדשים דאלו קדשים תמים מאי אריא צור אפי' סיד וייד. שמחילה רחב היה ולא

(א) מַסְדֵּרִין מֵהֶם
 (ב) [מַסְדֵּרִין מֵהֶם] נִבְּרָה
 פִּסְמִים עֲלֵיהֶם מְחֻמֵּת לוֹ:
 (ג) גַּר הַיִּיץ הַרְגֵנִים
 הַיִּשְׁרָאֵלִים (ד) לֵעֵל נִבְּרָה
 (ה) [קִדְּשִׁים מֵהֶם] וְשִׁעָרָה
 (ו) לֵעֵל נִבְּרָה (ז) לֵעֵל מִתָּה
 (ח) לֵעֵל מִתָּה
 (ט) בִּימֻת מֵהֶם וְשִׁעָרָה
 (י) לָקֵחַ נִבְּרָה דָּהָא
 (יא) [קִדְּשִׁים מֵהֶם] לוֹ סִיפָא
 (יב) מִתָּה [שְׂמֻתָּה] מִתָּה
 (יג) דְּבִרְתֵּי יוֹן (יד) [שֵׁם]
 (טו) [שֵׁם] (טז) [שֵׁם] יִשְׁעִין
 תּוֹסֵפֹת וְעִינֵין וְדָהָא
 נִבְּרָה תּוֹסֵפֹת וְעִינֵין קִנְיָה
 דָּהָא וְלִמְלָא תּוֹסֵפֹת יִשְׁעִין
 דָּהָא וְיִקְרִי תּוֹסֵפֹת וְעִינֵין
 מִינֵיהּ מִבְּרָה דָּהָא וְאִמְרָה
 תּוֹסֵפֹת בְּרֻרָה לוֹ דָּהָא
 כְּדִין

הגהות הב"ח

(א) גמ' א' הרי ראה החק
בו ככ"ל: (ב) שם ממנו
ולא לתוכו כיצד וכו'
ובגופל מתוכה וכו' ובגופל
מתוכו: (ג) רש"י ד"ה שור
פסולי וכו' של כהן
(דקרנא ציה שור רעהו)
תא"מ ונ"ב עין רש"י
לחמו דף נג ע"ב:

גליון הש"ס

גמרא אין שליה דלבר
עבדה. עין במל' פ"ג
מהלכות רוחא הלכה ב'
ובטורי אבן חגיגה דף י'
ד"ה ומי זה חוטא: שם בי
יברה איש בור ולא שור
בור. לעיל דף יט ע"ב:
תוס' ד"ה בור י' וכו'
וה"ל ל"א. עין לעיל דף י'
ע"ב חוט' ד"ה מאי
עצדי:

רבינו חננאל

מגני. בור של
שחפנין ועבר עליו
הראשון ולא כיסהו כולו.
וקש' של בור של שני
שחפנין הני משכחת לה
ועתה אי אכסר לה בור
ברשות חייב, משכחת לה
הבצר ובור של שניהם
התקציר ושמות ולא
הפקציר בודס. אלא אי
אכסרין כל בור ברשות
אחר, ואינו חייב אלא בור
ברשות הרבים, היכי
משכחת לה. ואומק' ר'
שיתכן כגון שקצור שנים
ותליא לעבת. מאי
השלימה לפרשת. ורבי
רבי רבא רבנן תניא את
חפר בור חשעה שפחים
ובא אחד האחרון והיב
לעשרה מארשון חייב, רבי
אומ' מאי אתרן קמאי
אחד שניה לנשין, מאי
שעמא דרבנן דחביב כי
יכיה איש בור, איש אחד
לוא שנים וכתב נמי כי
יפתח איש, אנשים ולא
שניהם, ודמכתיב והמת
יהיה לו לחרובי בחרא דארתא.
ובא אחד וסידר וכו',
אחרון חייב.